

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta

Mkh 15.02.2021 § 22

77/05.02.00/2021

Asian esittely

Maakuntahallitus päätti tammikuussa 2019, että vuodelta 2010 ja 2012 olevat ilmasto- ja energiastategia päivitetään yhteiseksi ilmastotavoitteita ja toimenpiteitä määrittäväksi ilmastotiekartaksi. Pohjois-Pohjanmaan liitto koordinoi tiekarttaprosessia POPilmasto-hankkeellaan. Hanke on saanut EAKR-rahoitusta ELY-keskukselta (hankkeen kesto: 1.5.2019-30.4.2021, budjetti 260 192 euroa). Työtä on tehty tiiviissä yhteistyössä Canemure-hankkeen (Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia) kanssa, josta alueellinen vastuu on Oulun ammattikorkeakoululla.

Maakunnan ilmastotyötä ohjasi neuvottelukunta. Siinä ovat edustettuina maakuntahallituksen nimeämät luottamushenkilöt: puheenjohtaja Matias Ojalehto, varapuheenjohtaja Tytti Tuppurainen sijasta Jari Nahkanen, 9.12.2019 alkaen Pirjo Sirviö; Kalervo Ukkola, Lyly Rajala, Mika Flöjt, Matti Pahkala, Annemari Enojärvi. Lisäksi ohjaukseen osallistui laajasti eri sidosryhmiä yrityksistä, TKI- ja julkinen sektorilta sekä järjestöistä.

Maakunnan ilmastotavoitteet rakentuvat tutkittuun tietoon ja laaja-alaiseen yhteistyöhön toimijoiden kanssa. Maakunnan ilmastotyön nyky- ja tahtotilan sekä tarvittavien toimien ja mahdollisuuksien kartoittamiseksi työssä järjestettiin kolme kaikille avointa työpajaa (nykytila, visio ja ratkaisut). Näihin osallistui yhteensä 210 henkilöä. Lisäksi yhteistyössä ympäristöministeriön puurakentamisen ohjelman kanssa järjestettiin Ilmastoviisasta rakentamista -seminaari, johon osallistui yli 40 henkilöä. Kunnille tehtiin laaja ilmastotoimien kysely, jonka tavoitteena oli lisäksi viestiä siitä, että ilmastotyö on kuntien arkipäivän työtä ja päätöksiä.

Kasvihuonekaasupäästöluvut taakanjakosektorilla kaikille Suomen kunnille toimitti Suomen ympäristökeskus. Ilmastotavoitteiden vaikuttavuuden määrittämiseksi työssä hankittiin tarkempaa tietoa maakunnalle ilmastotyön kannalta merkittävistä sektoreista ja niiden toimien vaikutuksista kasvihuonekaasupäästöihin ja osin aluetalouteen: Maatalous, liikenne ja turpeen energiakäyttö. Selvitykset tehtiin osahankkeina ja niitä ohjasivat erilliset ohjausryhmät.

Tiekartassa valittujen seitsemän kärkiteeman ja toimenpiteiden laajuudella halutaan osoittaa, että ilmastomuutos koskee kaikkia sektoreita ja meitä kaikkia: Kaikki ratkaisee. Pohjois-Pohjanmaan ilmastotyön kärkiteemat ovat:

1. Älykäs bio- ja kiertotalous toimii ilmastotyön perustana
2. Energian tuotanto ja käyttö on kestävä, tehokasta ja vähäpäästöistä

3. Liikenne on vähäpäästöistä
4. Maatalous kehittyi hiilensitojana
5. Maankäyttö on ilmasto- ja kiertotaloutta edistävää
6. Metsät ja suot toimivat tehokkaina hiilinieluinä; Turve hyödynnetään kestävästi
7. Yhteistyö ja sektorirajat ylittävät toimintamallit luovat elinvoimaa ja liiketoimintamahdollisuuksia

Sopeutuminen osana kärkiteemoja

Visiomme on 'Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata'. Maakuntamme on osaltaan vauhdittamassa Suomen 2035 hiilineutraalisuustavoitetta.

Tiekarttatyössä yhdessä määriteltyjen toimien tavoitteena on tiivistää kuntien, yritysten, tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Tiekartta antaa toimintaympäristön kehittämisen suuntaviivat, jotta alan kehittäjäorganisaatiot voisivat kohdistaa resurssinsa oikein. Yritykset tekevät omat yritystoimintansa kehittämistä ja uudistamista koskevat strategiset päätöksensä huomioiden toimintaympäristön tarjoamat mahdollisuudet ja käytettävissä olevan TKI-tuen. Yritykset ovat keskeisiä toimijoita ja heitä ohjaavat kuluttajat. Ilmastotavoitteiden toteutuminen vaatii vahvaa elinkeinoelämän, uusien elinkeinojen ja liiketoimintamahdollisuuksien kytkemistä ilmastotyöhön. Kehittämällä toimintaympäristöä ympäristö, talous, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset huomioiden ilmastonmuutoksen hillintä on sekä mahdollista että mahdollisuus.

Ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta työn edistäminen ja tulosten seuranta on olennaista. Hankkeessa luotu yhteistyöverkosto jatkaa toimintaansa. Pohjois-Pohjanmaan liitto koordinoi ilmastotyötä ohjaavan neuvottelukunnan kokoontumista myös jatkossa. Toteutuakseen laajassa yhteistyössä asetetut ilmastotavoitteet vaativat taloudellisia resursseja ja niiden täysimääräistä hyödyntämistä. EU:n vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal), EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmat, ja kansalliset rahoitukset kohdentavat merkittävästi rahoitusta ilmastotyöhön. Maakunnan näköinen ilmastotiekartta antaa vahvan pohjan alueen kehittämiseen, huomioiden ympäristö, talous, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset. Ilmastotavoitteet ovat keskeinen osa maakunnan kehittämistä ja alueiden käytön suunnittelua.

Lisätietoa löytyy POPilmasto-hankkeen sivuilta: www.pohjois-pohjanmaa.fi/popilmasto

(Valmistelijat: erityisasiantuntija Ritva Isomäki, p. 040 6854026 ja suunnittelujohtaja Jussi Rämetsä p. 040 5863877)

Maakuntajohtajan esitys

Maakuntahallitus päättää hyväksyä Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan.

Päätös

Mika Flöjt teki keskustelun aikana muutosesityksen, joka raukesi kannattamattomana.

Hyväksyttiin maakuntajohtajan esityksen mukaisesti.

Mika Flöjt ilmoitti jättävänsä asiassa eriävän mielipiteen perusteluineen.